

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINĖS ADVOKATĖS
JULIANE KOKOTT IŠVADA,
pateikta 2013 m. kovo 21 d.¹

Byla C-274/12 P

**Telefónica S.A.
prieš**

Europos Komisiją

„Apeliacinis skundas — Valstybės pagalba — Sprendimas 2011/5/EB — Ispanijos teisės aktai, susiję su pelno mokesčiu — Fizinį ir juridinių asmenų teisę pareikšti ieškinį pagal SESV 263 straipsnio 4 dalį — Reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktai, dėl kurių nereikia priimti įgyvendinimo priemonių — Konkreti sąsaja su faktiniu naudos gavėju pagal nacionalinę pagalbos schemą, kai jis neprivalo grąžinti pagalbos“

I – Įžanga

1. Lisabonos sutartimi valstybės narės išplėtė pavienių asmenų teisę pareikšti ieškinį dėl Sąjungos teisės akto. Dabar pagal SESV 263 straipsnio 4 dalį fiziniai ir juridiniai asmenys taip pat gali pareikšti „ieškinį dėl reglamentuojančio [reglamentuojamojo] pobūdžio teisės aktų, tiesiogiai su jais susijusių ir dėl kurių nereikia patvirtinti įgyvendinančių priemonių“. Nagrinėjamas apeliacinis skundas pirmą kartą suteikia galimybę išaiškinti, kokiomis aplinkybėmis galima pasinaudoti šia nauja teise pareikšti ieškinį dėl Komisijos sprendimų, susijusių su valstybės pagalba.

2. Be to, reikia dar kartą išsamiai paaiškinti beveik prieš 50 metų Teisingumo Teismo sukurta „Plaumann“ formulę, susijusią su konkrečios sąsajos reikalavimu, taikomu tradicinei teisei pareikšti ieškinį pagal SESV 263 straipsnio 4 dalį. Nagrinėjamo apeliacinio skundo aplinkybės yra specifinės: nacionalinės mokesčių teisės nuostata pasinaudojęs faktinis naudos gavėjas skundžia neigiamą Komisijos sprendimą dėl valstybės pagalbos, nors jam taikoma teisėtų lūkesčių apsauga ir nereikalaujama grąžinti gautos naudos.

II – Bylos aplinkybės

3. 2004 m. kovo 5 d. redakcijos Ispanijos pelno mokesčio įstatymo (toliau – pagalbos schema) 12 straipsnio 5 dalyje buvo numatyta, kad tam tikromis aplinkybėmis įsigyjant *užsienio* bendrovės akcijų gali atsirasti vadinamoji perviršinė vertė, kurią leidžiama amortizuoti per ne ilgesnį kaip 20 metų laikotarpį. Apskaičiuojamą vertę sudaro akcijų pirkimo kainos ir įmonės, kurios akcijos buvo įsigytos, atitinkamų turto dalių rinkos vertės skirtumas. Dėl amortizavimo mažėja pirkėjo mokesčių skola.

¹ — Originalo kalba: vokiečių.

4. Komisija tokią tvarką vertino kaip valstybės pagalbą, nes ji nėra taikoma įsigyjant *nacionalinių* įmonių akcijas, taigi yra atrankioji, ir pradėjo oficialią tyrimo procedūrą pagal EB 88 straipsnio 2 dalį. Sprendimas pradėti procedūrą buvo paskelbtas 2007 m. gruodžio 21 d. *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

5. Šią procedūrą Komisija užbaigė priėmusi Sprendimą 2011/5/EB² (toliau – ginčijamas sprendimas), kurio 1 straipsnyje nurodyta:

„1. <...> pagalbos schema <...> pagalbos, suteiktos gavėjų įsigijimams Bendrijoje, atžvilgiu su bendrąja rinka nedera.

2. Nepaisant to, mokesčio sumažinimas, kuriuo gavėjai <...> pasinaudojo įsigijimų Bendrijoje <...>, kurie atitinka susijusias pagalbos schemos sąlygas iki 2007 m. gruodžio 21 d., <...> atžvilgiu, gali būti toliau taikomas visą amortizacijos laikotarpį, nustatytą pagal pagalbos schemą.

<...>“

6. Ginčijamo sprendimo 4 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad Ispanijos Karalystė turi išieškoti pagalbą, jei nėra įvykdytos sprendimo 1 straipsnio 2 dalyje nustatytos sąlygos. Pagal 6 straipsnio 2 dalį Ispanija informuoja Komisiją „apie nacionalinių priemonių, kurių imamasi šiam sprendimui įgyvendinti, pažangą“.

7. *Telefónica S.A.*, įsigydama bendrovių akcijų, šia pagalba pasinaudojo du kartus, abiem atvejais – iki ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 2 dalyje nurodytos datos. Nepaisant to, 2010 m. gegužės 21 d. ji pareiškė ieškinį dėl Komisijos sprendimo, kuriuo prašė panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 1 punktą.

8. 2012 m. kovo 21 d. nutartimi Bendrasis Teismas byloje T-228 pareikštą ieškinį atmetė kaip nepriimtina (toliau – skundžiama nutartis). 2012 m. kovo 23 dieną nutartis buvo įteikta *Telefónica S.A.* Nutarties motyvuose nurodyta, kad ginčijamas sprendimas nėra nei konkrečiai susijęs su *Telefónica S.A.*, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnio 4 dalyje nurodytą antrą alternatyvą, nei jis yra reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktas, dėl kurio nereikia priimti įgyvendinimo priemonių.

III – Procesas Teisingumo Teisme

9. 2012 m. birželio 1 d. *Telefónica S.A.* (toliau – apeliantė) pateikė šį apeliacinį skundą dėl Bendrojo Teismo nutarties ir prašo:

- panaikinti skundžiamą nutartį,
- pripažinti priimtinu ieškinį dėl panaikinimo byloje T-228/10 ir grąžinti bylą Bendrajam Teismui, kad šis priimtų sprendimą dėl bylos esmės,
- priteisti iš Komisijos visas bylinėjimosi išlaidas, patirtas nagrinėjant bylą abiejose instancijose.

10. Komisija prašo:

- atmesti apeliacinį skundą,
- priteisti iš ieškovės visas bylinėjimosi išlaidas.

2 — 2009 m. spalio 28 d. Komisijos sprendimas dėl Ispanijos įgyvendinto perviršinės vertės mokesčio mažinimo įsigyjant didelę užsienio bendrovės akcijų dalį Nr. C 45/07 (ex NN 51/07, ex CP 9/07) (2011/5/EB) (OL L 7, p. 48).

11. Teisingumo Teisme apeliacinis skundas buvo nagrinėjamas rašytinės procedūros tvarka ir 2013 m. vasario 4 d. buvo surengtas teismo posėdis.

IV – Teisinis vertinimas

12. Apeliantė tvirtina, kad Bendrasis Teismas pažeidė Sąjungos teisės aktus, ir nurodo tris teisinius pagrindus.

13. Pirmasis pagrindas susijęs su teise į veiksmingą teisminę gynybą, antrasis ir trečiasis pagrindai – su teise pareikšti ieškinį pagal SESV 263 straipsnio 4 dalį. Antrasis pagrindas susijęs su bendrąja teise pareikšti ieškinį, be kita ko, ir dėl Komisijos veiksmų, o trečiasis pagrindas – su specialiąja teise pareikšti ieškinį dėl reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktų. Kadangi specialioji teisė turi pirmenybę, palyginti su bendrąja, apeliacinio skundo pagrindus nagrinėsiu atvirkštine tvarka.

A – Dėl specialiosios teisės pareikšti ieškinį dėl reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktų (trečiasis pagrindas)

14. Nurodydama trečiąjį pagrindą apeliantė teigia, kad Bendrasis Teismas neteisingai vertino teisinius reikalavimus, nustatytus teisei pareikšti ieškinį pagal SESV 263 straipsnio 4 dalies trečią alternatyvą. Pagal šią alternatyvą ieškinys dėl reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktų gali būti pareikštas tada, kai jie tiesiogiai susiję su ieškovu ir dėl jų nereikia priimti įgyvendinimo priemonių.

15. Šiuo klausimu skundžiamos nutarties 43–45 punktuose Bendrasis Teismas nurodo, kad nereikia atsakyti į klausimą, ar ginčijamas sprendimas yra reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktas, nes dėl jo bet kuriuo atveju reikia priimti įgyvendinimo priemones. Todėl *ab initio* nėra teisės pareikšti ieškinį pagal SESV 263 straipsnio 4 dalies trečią alternatyvą.

16. Kadangi Teisingumo Teismas prireikus taip pat gali pakeisti skundžiamo sprendimo motyvus³, mano nuomone, toliau reikia išnagrinėti ne tik tai, ar Bendrasis Teismas teisingai aiškino aplinkybes, susijusias su įgyvendinimo priemonėmis, bet ir visus reikalavimus, nustatytus teisei pareikšti ieškinį pagal SESV 263 straipsnio 4 dalies trečią alternatyvą.

1. Reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktas

17. Kad apeliantė pagal SESV 263 straipsnio 4 dalies trečią alternatyvą galėtų pareikšti ieškinį, ginčijamas Komisijos sprendimas turi būti reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktas.

18. Kaip jau esu nurodžiusi kitur, reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktai yra visi bendro pobūdžio Sąjungos teisės aktai, išskyrus įstatymo galią turinčius teisės aktus, kaip jie suprantami pagal SESV 289 straipsnio 3 dalį⁴. SESV 288 straipsnio 4 dalyje minimi sprendimai⁵ taip pat gali būti tokiais laikomi, ypač tada, kai jie nėra skirti tam tikriems adresatams⁶.

19. Ginčijamas sprendimas, kuris buvo priimtas dar galiojant EB 249 straipsnio 4 daliai, nėra įstatymo galią turintis teisės aktas, nes jis buvo priimtas ne per teisėkūros procedūrą.

3 — Žr. 2011 m. birželio 9 d. Sprendimo *Comitato „Venezia vuole vivere“ prieš Komisiją* (C-71/09 P, C-73/09 P ir C-76/09 P, Rink. p. I-4727) 118 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką.

4 — Žr. mano 2013 m. sausio 17 d. išvados byloje *Inuit Tapiriit Kanatami ir kt. prieš Parlamentą ir Tarybą* (C-583/11 P) 30 ir paskesnius punktus.

5 — Lisabonos sutartimi EB 249 straipsnio 4 dalies teksto versijoje vokiečių kalba buvusi sąvoka „sprendimas“ (*Entscheidung*) atitinkamai SESV 288 straipsnio 4 dalyje pakeista į „sprendimą“ (*Beschluss*). Čia abi sąvokos vartojamos kaip sinonimai.

6 — Žr. 4 išnašoje minėtos mano išvados byloje *Inuit Tapiriit Kanatami ir kt. prieš Parlamentą ir Tarybą* 50–52 punktus.

20. Vadinas, reikia patikrinti, ar jis yra visuotinai taikomas teisės aktas.

21. Remiantis teismo praktikoje įprasta apibrėžtimi, priemonė yra visuotinai taikoma, kai ji taikoma objektyviai apibrėžtomis situacijoms ir daro teisinį poveikį bendrai ir abstrakčiai numatytų asmenų kategorijoms⁷.

22. Kad ginčijamas sprendimas neatitinka šių sąlygų, pirmiausia matyti iš to, kad jis skirtas konkrečiam adresatui, būtent, kaip nurodyta jo 7 straipsnyje – Ispanijos Karalystei. Komisijos nuomone, toks sprendimas nėra taikomas visuotinai, nes jis privalomas tik minėtam adresatui.

23. Iš pradžių reikia patikslinti, kad teisės akto privalomumas ir jo visuotinis taikymas nėra tas pats. Juk ir EB 249 straipsnio 2 dalyje, ir SESV 288 straipsnio 2 dalyje daromas skirtumas tarp reglamentų visuotinio taikymo ir to, kiek jie privalomi.

24. Vis dėlto Komisijos požiūrį patvirtina tai, kad Teisingumo Teismas dėl EEB sutarties 173 straipsnio 2 dalies ne kartą yra pripažinęs, kad svarbiausias kriterijus, leidžiantis atskirti teisėkūros aktą ir sprendimą, kaip tai suprantama pagal EEB sutarties 189 straipsnį, yra nagrinėjamos priemonės visuotinis taikymas⁸. Vadinas, Teisingumo Teismas kaip sprendimą charakterizuojantį požymį būtent vertino tai, kad jis *nėra* visuotinai taikomas⁹.

25. Vis dėlto sprendimai, kaip antai ginčijamas šiuo atveju, kurie skirti vienai ar kelioms valstybėms narėms, yra specifiniai. Juk kiekviena valstybė – tai ir nacionalinės teisės sistema. Be to, sprendimai, skirti tam tikrai valstybei narei, privalomi visoms tos valstybės narės institucijoms, įskaitant jos teismus¹⁰. Vadinas, valstybei narei skirti sprendimai, nors jų adresatas tik vienas, gali pakeisti nacionalinės teisės sistemą ir taip tapti visuotinai taikomais. Tai matyti ir iš teismo praktikos, pagal kurią suinteresuotieji asmenys gali remtis sprendimo, skirto tik valstybei narei, nuostatomis¹¹. Todėl nestebina, kad Teisingumo Teismas konkrečiais atvejais tokius sprendimus yra pripažinęs visuotinai taikomais aktais¹².

7 — Žr. 1968 m. liepos 11 d. Sprendimą *Zuckerfabrik Watenstedt prieš Tarybą* (6/68, Rink. p. 612, 620); 1977 m. gegužės 5 d. Sprendimo *Koninklijke Scholten Honig prieš Tarybą ir Komisiją* (101/76, Rink. p. 797) 20 ir 22 punktus; 1980 m. birželio 17 d. Sprendimo *Calpak ir Società Emiliana Lavorazione Frutta prieš Komisiją* (789/79 ir 790/79, Rink. p. 1949) 9 punktą; 2001 m. birželio 28 d. Nutarties *Eridania ir kt. prieš Tarybą* (C-352/99 P, Rink. p. I-5037) 42 punktą ir 2008 m. balandžio 8 d. Nutarties *Saint-Gobain Glass Deutschland prieš Komisiją* (C-503/07 P, Rink. p. I-2217) 71 punktą; taip pat žr. panašų 2004 m. balandžio 1 d. Sprendimo *Komisija prieš Jégo-Quéré* (C-263/02 P, Rink. p. I-3425) 43 punktą ir 2011 m. kovo 17 d. Sprendimo *AJD Tuna* (C-221/09, Rink. p. I-1655) 51 punktą.

8 — Žr. 1962 m. gruodžio 14 d. Sprendimą *Confédération nationale des producteurs de fruits et légumes ir kt. prieš Tarybą* (16/62 ir 17/62, Rink. p. 963, 978), 1986 m. lapkričio 5 d. Nutarties *UFADE prieš Tarybą ir Komisiją* (117/86, Rink. p. 3255) 9 punktą ir 1993 m. liepos 12 d. Nutarties *Gibraltar ir Gibraltar Development prieš Tarybą* (C-168/93, Rink. p. I-4009) 11 punktą; taip pat žr. 7 išnašoje minėto Sprendimo *AJD Tuna* 50 ir 51 punktus.

9 — Žr. 7 išnašoje minėto Sprendimo *Koninklijke Scholten Honig prieš Tarybą ir Komisiją* 8 ir 11 punktus.

10 — 1987 m. gegužės 21 d. Sprendimo *Albako Margarinefabrik* (249/85, Rink. p. 2345) 17 punktą.

11 — Žr. 1992 m. lapkričio 10 d. Sprendimo *Hansa Fleisch Ernst Mundt* (C-156/91, Rink. p. I-5567) 12 ir 13 punktus.

12 — Žr. 2007 m. birželio 7 d. Sprendimo *Carp* (C-80/06, Rink. p. I-4473) 21 punktą ir 7 išnašoje minėtos Nutarties *Saint-Gobain Glass Deutschland prieš Komisiją* 71 punktą; taip pat žr. 2011 m. spalio 25 d. Sprendimo *Microban International ir Microban (Europe) prieš Komisiją* (T-262/10, Rink. p. II-7697) 23 ir 24 punktus ir 2012 m. birželio 4 d. Bendrojo Teismo nutarties *Eurofer prieš Komisiją* (T-381/11) 43 punktą.

26. Be to, pagal nusistovėjusią teismo praktiką Komisijos sprendimas, kaip antai ginčijamas šiuo atveju, kuriuo draudžiama pagalbos schema, asmenims, kurie potencialiai galėjo gauti naudos iš pagalbos schemos, yra bendrojo pobūdžio teisės norma, kuri taikoma objektyviai apibrėžtomis situacijoms ir sukelia teisinių pasekmių bendrai ir abstrakčiai nustatytai asmenų kategorijai¹³. Todėl potencialiems naudos iš pagalbos schemos gavėjams Komisijos sprendimas yra priemonė, kuriai būdingas „visuotinis taikymas“¹⁴.

27. Taigi, nors pagalbos schemos draudimas yra skirtas tik konkrečiai valstybei narei, juo taip pat keičiama nacionalinės teisės sistema. Juk Komisijai priėmus sprendimą visos valstybės įstaigos nebegali taikyti minėtos pagalbos schemos. Todėl ir teisinės pasekmės atsiranda visiems asmenims, patenkantiems į pagalbos schemos taikymo sritį. Kadangi pati pagalbos schema taikoma objektyviai apibrėžtomis situacijoms ir teisinės pasekmės kyla bendrai ir abstrakčiai nustatytoms asmenų kategorijoms, tas pats taikytina ir Komisijos sprendimui, kuriuo ji yra draudžiama.

28. Nagrinėjamu atveju ginčijamu sprendimu iš dalies uždrausta Ispanijos pelno mokesčio tvarka buvo taikoma objektyviai apibrėžtomis situacijoms – įmonių dalies Bendrijos viduje įsigijimui ir skirta bendrai ir abstrakčiai nustatytai apmokestinamųjų asmenų kategorijai. Kadangi ginčijamu sprendimu pripažįstama, kad pagalbos schema iš dalies yra nesuderinama su bendrąja rinka, jis yra visuotinio taikymo aktas.

29. Būtent tik šiuo aspektu apeliante ir ginčija minėtą sprendimą. Taigi jos ieškinys pareikštas dėl reglamentuojamojo pobūdžio teisės akto, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnio 4 dalies trečią alternatyvą.

2. Teisės aktas, dėl kurio nereikia priimti įgyvendinimo priemonių

30. Be to, kad būtų galima pareikšti ieškinį pagal SESV 263 straipsnio 4 dalies trečią alternatyvą, skundžiamas teisės aktas dar turi būti ir aktas, dėl kurio nereikia priimti įgyvendinimo priemonių.

31. Skundžiamos nutarties 43–45 punktuose Bendrasis Teismas teigia, kad ši sąlyga nėra įvykdyta. Jau iš ginčijamo sprendimo 6 straipsnio 2 dalies būtų aiškėja, kad įgyvendinimo priemonės turi būti priimtose tam, kad būtų galima išieškoti suteiktą pagalbą. Be to, ir pačiai išvada dėl pagalbos schemos nesuderinamumo su bendrąja rinka reikia įgyvendinimo priemonių, ypač tada, kai neleidžiama pasinaudoti su šia schema susijusiomis mokesčių lengvatomis.

32. Apeliante su tuo nesutinka ir teigia, kad išvada dėl pagalbos schemos nesuderinamumo su bendrąja rinka turi tiesioginį poveikį ir dėl jos nereikia priimti įgyvendinimo priemonių. Skundžiamame sprendime Anot jos, Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, nes pripažino, kad dėl sprendimo turi būti priimtose gyvendinimo priemonės, vien todėl, kad tokių priemonių reikia norint susigrąžinti suteiktą pagalbą. Susigrąžinimas yra šalutinis dalykas, palyginti su nesuderinamumo su bendrąja rinka pripažinimu ir pagalbos schemos draudimu, kurie sudaro sprendimo esmę.

13 — Žr. 1988 m. vasario 2 d. Sprendimo *Kwekerij van der Kooy ir kt. prieš Komisiją* (67/85, 68/85 ir 70/85, Rink. p. 219) 15 punktą; 2000 m. spalio 19 d. Sprendimo *Italija ir Sardegna Lines prieš Komisiją* (C-15/98 ir C-105/99, Rink. p. I-8855) 33 punktą; 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Italija prieš Komisiją* (C-298/00 P, Rink. p. I-4087) 37 punktą ir 2009 m. rugsėjo 17 d. Sprendimo *Komisija prieš Koninklijke FrieslandCampina* (C-519/07 P, Rink. p. I-8495) 53 punktą; taip pat žr. 3 išnašoje minėto panašaus Sprendimo *Comitato „Venezia vuole vivere“ prieš Komisiją* 64 punktą.

14 — Šiuo klausimu žr. 13 išnašoje minėto Sprendimo *Italija prieš Komisiją* 39 punktą.

33. Remiantis šiais argumentais, visų pirma reikia pripažinti, kad klausimą, ar dėl ginčijamo teisės akto turi būti priimtos įgyvendinimo priemonės, reikia vertinti atsižvelgiant į ieškinio dalyką. Ieškinio dalykas yra vien ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 1 dalyje esanti išvada, kad pagalbos schema iš dalies yra nesuderinama su bendrąja rinka, bet ne 4 straipsnio 1 dalyje esantis nurodymas susigrąžinti pagalbą. Vadinasi, toliau reikia tik nustatyti, ar dėl išvados, kad pagalbos schema iš dalies prieštarauja bendrajai rinkai, turi būti priimtos įgyvendinimo priemonės, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnio 4 dalies trečią alternatyvą.

34. Vis dėlto negalima iš karto atmesti galimybių, kad pagalbos išieškojimas yra išvados dėl jos nesuderinamumo su bendrąja rinka įgyvendinimo priemonė. Nelygu, kaip suprantamos šioje byloje nagrinėjamos teisės pareikšti ieškinį sąlygos.

a) Formuluoė

35. Suprasti nėra paprasta dėl SESV 263 straipsnio 4 dalies trečios alternatyvos formuluoė.

36. Iš pradžių, kaip teigia ir nagrinėjamos bylos šalys, atrodytų, kad įgyvendinimo priemonėmis, kaip jos suprantamos pagal SESV 263 straipsnio 4 dalį, apibrėžiamas vien teisės akto taikymas konkrečiu atveju. Vis dėlto tam prieštarauja tai, kad įgyvendinimo priemonės sąvoka taip pat vartojama SESV 311 straipsnio 4 dalies pirmame sakinyje ir ten ja apibrėžiamas reglamentų, kuris pagal SESV 288 straipsnio 2 dalies pirmą sakinį būtent yra visuotinai taikomas aktas. Dar vienas reikšmės variantas aiškėja iš SESV teksto versijos prancūzų kalba, kurioje sąvoka „mésures d'exécution“ papildomai vartojama SESV 299 straipsnio 4 dalies antrame sakinyje ir būtent ja apibrėžiamos teismo sprendimo vykdymo priemonės, taigi – faktinis teisės akto įgyvendinimas.

37. Situacija tampa dar neaiškesnė, kai bandoma atsakyti į klausimą, kada teisės aktui, kuris yra reglamentuojamojo pobūdžio, reikia tokios įgyvendinimo priemonės. SESV 263 straipsnio 4 dalies teksto versijose vokiečių ir anglų kalbomis¹⁵ nurodyta loginė arba laiko seka: dėl teisės akto (vėliau) turi būti priimtos įgyvendinimo priemonės. Tačiau taikant teisės aktą konkrečioms situacijoms visada būtinos įgyvendinimo priemonės, nesvarbu, ar jos yra teisinio, ar faktinio pobūdžio, kaip antai priverstinio vykdymo atveju. Įgyvendinimo priemonių niekada nereikia tik tokiam teisės aktui, kuris iš viso neturi taikymo srities.

38. Be to, SESV 263 straipsnio 4 dalies formuluoė prancūzų kalba¹⁶ galima suprasti taip, kad teisės akte *negali būti* numatyta įgyvendinimo priemonių. Panašią formuluoė vokiečių kalba galima rasti atsižvelgus į priėmimo istoriją¹⁷. Tačiau būtų sunku paaiškinti, kodėl negalima ginčyti būtent tokio teisės akto, kuriame jau numatytos įgyvendinimo priemonės, todėl jų nebereikia priimti.

b) Priėmimo istorija

39. Atsižvelgiant į tai, aplinkybių, susijusių su įgyvendinimo priemonėmis, reikšmę galima nustatyti tik remiantis SESV 263 straipsnio 4 dalies trečios alternatyvos priėmimo istorija.

15 — SESV 263 straipsnio 4 dalies teksto versijoje anglų kalba numatyta: „<...> against a regulatory act which <...> does not entail implementing measures“.

16 — SESV 263 straipsnio 4 dalies teksto versijoje prancūzų kalba numatyta: „<...> contre les actes réglementaires <...> qui ne comportent pas de mésures d'exécution“.

17 — Europos konvento sekretoriatas, 2003 m. kovo 25 d. Teisingumo Teismo darbo organizavimo darbo grupės galutinė ataskaita (dokumentas CONV 636/03, 21 punktas).

40. Kaip jau esu išsamiai išdėdėsiusi kitur, SESV 263 straipsnio 4 dalies trečia alternatyva yra paimta iš Sutarties dėl Konstitucijos Europai projekto, kurį parengė Europos konventas¹⁸. Nustačius papildomą sąlygą dėl „įgyvendinimo priemonių“ buvo siekiama teisę pareikšti ieškinį išplėsti tik tokiais atvejais, kai pavieniai asmenys tam, „kad galėtų kreiptis į teismą, turi pažeisti teisės aktus“¹⁹. Jau anksčiau šią mintį byloje *Unión de Pequeños Agricultores prieš Tarybą* išdėstė generalinis advokatas F. G. Jacobs. Jo manymu, teisminės apsaugos užtikrinimo priemonė nėra tinkama, jei asmuo Sąjungos teisės akto nacionaliniame teisme gali ginčyti tik tada, kai pažeidžia šiuo aktu nustatytus reikalavimus ir vėliau jam iškeltaje baudžiamojoje arba civilinėje byloje remiasi šio teisės akto neteisėtumu²⁰.

41. Atsižvelgiant į pripažintą SESV 263 straipsnio 4 dalies trečios alternatyvos tikslą²¹, reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktui nustatytą reikalavimą, susijusį su įgyvendinimo priemonėmis, kaip nurodo ir visos nagrinėjamos bylos šalys, reikia suprasti taip, jog tam, kad teisės akto poveikis pavieniams asmenims būtų tiesioginis, *nereikia priimti* įgyvendinimo priemonių²². Įgyvendinimo priemonių reikalingumo kriterijus atitinka teisės pareikšti ieškinį logiką ir tikslą. Juk tik tada, kai dėl reglamentuojamojo pobūdžio teisės akto pavieniams asmenims kyla galutinės teisinės pasekmės, būtina užtikrinti ir tiesioginę teisminę apsaugą.

42. Tam reikia atskirti abstrakčius ir konkrečius teisės akto teisinius padarinius. Juk, kaip matyti iš bendro pobūdžio teisės akto apibrėžties turinio, dėl jo teisiniai padariniai kyla bendrai ir abstrakčiai nurodytoms asmenų kategorijoms²³. Tačiau, remiantis tokiais abstrakčiais teisiniais padariniais, kylantiais dėl teisės akto taikytinumo, dar negalima daryti išvados, kad dėl teisės akto nereikia priimti įgyvendinimo priemonių. Antraip tokia papildoma sąlyga, kad dėl reglamentuojamojo pobūdžio teisės akto nereikia priimti įgyvendinimo priemonių, netektų prasmės. Todėl kylantys teisiniai padariniai turi būti tokie konkretūs, kad jų nebereikėtų individualizuoti konkrečių asmenų atžvilgiu. Kitaip tariant, pačiu reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktu turi būti išsamiai nustatyti teisiniai padariniai, kylantys kiekvienam asmeniui.

c) Įgyvendinimo priemonių reikalingumas ginčijamo sprendimo atveju

43. Nors bylos šalių nuomonė abstrakčiu lygmeniu, atrodytų, sutampa, jos nesutaria, ar dėl nagrinėjamo atveju ginčijamo sprendimo turi būti priimtos įgyvendinimo priemonės.

44. Komisijos manymu, dėl ginčijamo sprendimo reikia priimti įgyvendinimo priemones, nes sprendimas yra privalomas tik jo adresatui – Ispanijos Karalystei. Pirmiausia taip yra pagalbos išieškojimo atveju, nes tam reikia priimti kitus Ispanijos teisės aktus.

45. Tačiau apeliante tvirtina, kad daugeliu aspektų ginčijamas sprendimas turi tiesioginį teisinį poveikį ne tik Ispanijos Karalystei. Ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 1 dalyje nustatytas tiesiogiai taikomas pagalbos schemos draudimas, dėl kurio taip pat faktiniai ir potencialūs naudos gavėjai negali pasinaudoti šia pagalbos schema.

18 — Žr. 4 išnašoje minėtos mano išvados byloje *Inuit Tapiriit Kanatami ir kt. prieš Parlamentą ir Tarybą* 39, 40 ir 44 punktus.

19 — Europos konvento sekretoriatas, Teisingumo Teismo darbo organizavimo darbo grupės galutinė ataskaita (minėta 17 išnašoje, 21 punktą).

20 — 2002 m. kovo 21 d. generalinio advokato F. G. Jacobs išvados, pateiktos byloje *Unión de Pequeños Agricultores prieš Tarybą* (C-50/00 P, Rink. p. I-6677), 43 punktą.

21 — Žr. 2012 m. birželio 4 d. Bendrojo Teismo nutarties *Hüttenwerke Krupp Mannesmann ir kt. prieš Komisiją* (T-379/11) 52 punktą ir 12 išnašoje minėtos Nutarties *Eurofer prie Komisiją* 60 punktą.

22 — Žr. taip pat 12 išnašoje minėto Bendrojo Teismo sprendimo *Microban International ir Microban (Europe) prieš Komisiją* 34 punktą, tačiau jis susijęs vien su valstybių narių įgyvendinimo priemonėmis.

23 — Žr. šios išvados 21 punktą.

46. Priešingai, nei nurodyta skundžiamo sprendimo motyvuose ir priešingai Komisijos nuomonei, visų pirma reikia konstatuoti, kad pagalbos susigrąžinimas nėra būtina ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 1 dalyje esančios išvados dėl pagalbos schemos dalinio nesuderinamumo su bendrąja rinka įgyvendinimo priemonė. Tokia išvada yra būtina ir „logiška“²⁴ sąlyga, kad būtų galima išieškoti pagalbą, tačiau, kaip matyti iš Reglamento (EB) Nr. 659/1999²⁵ 14 straipsnio 1 dalies ir apeliančios situacijos, išieškojimas nėra imperatyvi išvados dėl nesuderinamumo pasekmė, priešingai, dėl jo turi būti priimtas atskiras Komisijos sprendimas. Vadinas, ginčijamo sprendimo 4 straipsnio 1 dalyje esantis nurodymas, kad Ispanija turi susigrąžinti tam tikrą pagalbą, yra savarankiška sprendimo dalis, kurios įgyvendinimo reikalingumas nėra nagrinėjamo ieškinio dalykas, todėl nėra svarbus.

47. Taigi nustatant, ar apeliančė turi teisę pareikšti ieškinį, svarbiausia, ar išvadai dėl pagalbos schemos dalinio nesuderinamumo su bendrąja rinka reikia įgyvendinimo priemonių.

48. Apeliančė teisingai tvirtina, kad dėl šios išvados tiesiogiai kyla konkretūs teisiniai padariniai. Tačiau taip yra pirmiausia tik valstybės narės, kuriai skirtas sprendimas, atžvilgiu. Todėl Komisija teisingai nurodo, kad pagal EB 249 straipsnio 4 dalį šis sprendimas nėra privalomas kitiems asmenims.

49. Vis dėlto, kaip minėta, tam tikrai valstybei narei skirtas sprendimas taip pat lemia nacionalinės teisės sistemos pakeitimus²⁶. Vadinas, dėl pagalbos schemos netaikytinumo teisiniai padariniai taip pat kyla asmenims, kurie patenka į pagalbos schemos taikymo sritį. Todėl įgyvendinimo priemonių reikalingumą reikia patikrinti atsižvelgiant ir į tokius padarinius.

50. Šiuo atžvilgiu reikia pripažinti, kad naudos pagal pagalbos schemą gavėjams nekyla reikalaujamų konkrečių ir galutinių teisinių pasekmių. Juk ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 1 dalyje dar nėra nustatyta, kokią poveikį pagalbos schemos netaikytinumas turės atitinkamam apmokestinamajam asmeniui. Šie padariniai matyti tik iš sprendimo dėl mokėtinų mokesčių, nes iš pačios pagalbos schemos netaikytinumo apmokestinamiesiems asmenims neatsiranda nei draudimas, nei reikalavimas. Be to, pagalbos schemos netaikytinumo pasekmės asmenų, kurie patenka į šios schemos taikymo sritį, mokėtiniams mokesčiams nevienodos. Visų pirma apmokestinamuoju laikotarpiu apskritai turėjo būti įsigyta akcijų. Antra, konkretūs padariniai kiekvieno abstraktaus suinteresuotojo asmens atveju yra skirtingi, nelygu kokia pagal pagalbos schemą nurodyta perviršinė vertė ir gauto pelno arba nuostolio dydis.

51. Vadinas, teisiniai pagalbos schemos netaikytinumo padariniai apmokestinamiesiems asmenims turi būti individualizuojami sprendimu dėl mokėtinų mokesčių. Sprendimas dėl mokėtinų mokesčių yra įgyvendinimo priemonė, kurią reikia priimti dėl ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 1 dalies, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnio 4 dalį.

52. Nėra svarbu, ar tokia įgyvendinimo priemonė yra Sąjungos, ar, kaip antai nagrinėjamu atveju, valstybės narės įgyvendinimo priemonė. Juk teisminė apsauga, kaip ir Sąjungos administravimo sistema, yra grindžiama Sąjungos ir valstybių narių institucijų bendradarbiavimu.

53. Pagalbos schemos, numatytos Ispanijos teisės aktuose, susijusiuose su pelno mokesčiu, dalinis netaikytinumas taip pat nėra draudimas, kurį apmokestinamieji asmenys gali pažeisti ir vėliau dėl to patirti sankcijas. Teisės technikos požiūriu netaikytinumo pasekmė – tai galimybės pasinaudoti mokesčių lengvata panaikinimas. Neaišku, kodėl apmokestinamieji asmenys negalėtų ir nenorėtų savo

24 — Žr. 2011 m. balandžio 14 d. Sprendimą *Komisija prieš Lenkiją* (C-331/09, Rink. p. I-2933, 54 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

25 — 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 659/1999, nustatantis išsamias EB Sutarties 93 straipsnio taikymo taisykles (OL L 83, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 339).

26 — Žr. šios išvados 25 ir 27 punktus.

mokesčių deklaracijoje pasinaudoti amortizacija pagal pagalbos schemą ir vėliau, gavę neigiamą sprendimą dėl mokėtinų mokesčių, kreiptis į nacionalinį teismą. Tada nacionalinis teismas galėtų netiesiogiai tikrinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 1 dalies teisėtumą ir prireikus dėl to pateikti Teisingumo Teismui klausimą pagal SESV 267 straipsnį.

54. Šiuo atžvilgiu taip pat nėra svarbi aplinkybė, kad dėl nuspėjamumo stokos apeliante atsisakė pasinaudoti pagalbos schemos taikymu. Remiantis jos pateiktais duomenimis, pasibaigus teisėtų lūkesčių apsaugos terminui pagal ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 2 dalį ji dėl atsargumo taip išdėstė abu įsigijimus, kad jiems nebebuvo galima taikyti pagalbos schemos, todėl netiesioginis tikrinimas net nebūtų galimas. Tačiau tokia situacija susiklostė vien dėl to, kad ji įvertino tikimybę, jog ginčijamas sprendimas yra teisėtas, ir, atsižvelgdama į tai, ėmėsi veiksmų, bet ne todėl, kad nebuvo galimybės pareikšti tiesioginio ieškinio. Net ir esant tokiai galimybei pareikšti ieškinį, apeliantei dar nebūtų užtikrintas teisinis saugumas dėl jos įsigytų akcijų.

55. Todėl Bendrasis Teismas skundžiamos nutarties 44 punkte iš esmės teisingai pripažino, kad pagalbos schemoje numatytos mokesčių lengvatos nesuteikimas laikytinas ginčijamo sprendimo įgyvendinimo priemone.

56. Vadinasi, dėl ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 1 dalies turi būti priimtos įgyvendinimo priemonės, kaip jos suprantamos pagal SESV 263 straipsnio 4 dalį. Taigi apeliante pareiškė ieškinį dėl reglamentuojamojo pobūdžio teisės akto, dėl kurio reikia priimti įgyvendinimo priemones.

3. Tarpinė išvada

57. Vadinasi, apeliante neturėjo teisės pareikšti ieškinį pagal SESV 263 straipsnio 4 dalies trečią alternatyvą, nes, nors ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 1 dalis yra reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktas, dėl jo turi būti priimtos įgyvendinimo priemonės. Todėl trečiasis apeliacinio skundo pagrindas yra nepagrįstas.

4. Tiesioginė sąsaja

58. Tuo atveju, jei Teisingumo Teismo nuspręstų kitaip, vertinant, ar apeliante turi teisę pareikšti ieškinį pagal SESV 263 straipsnio 4 dalies trečią alternatyvą, dar reikėtų patikrinti, ar ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 1 dalis yra tiesiogiai su ja susijusi.

59. Kadangi nėra pagrindo tiesioginės sąsajos požymius šiuo atveju aiškinti kitaip negu pagal antrą alternatyvą²⁷, pagal nusistovėjusią teismo praktiką išvada dėl ieškovo tiesioginės sąsajos darytina tada, kai, pirma, ginčijama Sąjungos priemonė daro tiesioginį poveikį individo teisei padėčiai ir, antra, ji nepalieka diskrecijos adresatams, atsakingiems už jos įgyvendinimą, vykstantį savaime ir grindžiamą tik Sąjungos teisės normomis, netaikant kitų tarpinių taisyklių²⁸.

60. Antra sąlyga grindžiama prielaida, kad skundžiamas teisės aktas dar turi būti įgyvendintas. Tačiau būtent teisės akto, dėl kurio nereikia priimti įgyvendinimo priemonių, atveju taip nėra. Tokie teisės aktai visada veikia savaime ir jų teisinės pasekmės atsiranda vien iš Sąjungos teisės normų.

27 — Žr. 4 išnašoje minėtos mano išvados byloje *Inuit Tapiriit Kanatami ir kt. prieš Parlamentą ir Tarybą* 68 ir 69 punktus.

28 — Žr. 2011 m. spalio 13 d. Sprendimo *Deutsche Post prieš Komisiją* (C-463/10 P ir C-475/10 P, Rink. p. I-9639) 66 punktą ir nurodytą teismo praktiką.

61. Todėl vertinant SESV 263 straipsnio 4 dalies trečią alternatyvą svarbu vien nustatyti, ar skundžiamas teisės aktas turi tiesioginį poveikį ieškovo teisinei padėčiai. Dėl to atsiranda sąsaja su konkrečiu ieškovu. Pirmos dvi sąlygos yra būtent susijusios tik su skundžiamu teisės aktu, tačiau neatsižvelgiama į ieškovo situaciją. Jei nebūtų kitų sąlygų, bet kuris asmuo galėtų ginčyti reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktą, dėl kurio nereikia priimti įgyvendinimo priemonių, ir nesvarbu, ar toks asmuo iš viso patenka į šio teisės akto taikymo sritį. Todėl šiuo atveju ieškovo tiesioginės sąsajos reikalavimu, kaip ir SESV 263 straipsnio 4 dalies antros alternatyvos atveju, siekiama užkirsti kelią *actio popularis*.

62. Tačiau jei ieškovas patenka į tokio teisės akto taikymo sritį, tiesioginis teisės akto poveikis jam neišvengiamas. Taip yra apeliantės atveju, kai ji patenka į pagalbos schemos, kuri pagal ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 1 dalį yra netaikytina, taikymo sritį. Kadangi Ispanijos Karalystėje ji turi prievolę mokėti pelno mokestį, tuo atveju, jei Teisingumo Teismas šį sprendimą vertintų kaip reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktą, kuriam nereikia įgyvendinimo priemonių, su ja tai irgi būtų tiesiogiai susiję.

B – Dėl bendro pobūdžio teisės pareikšti ieškinį dėl aktų (antrasis pagrindas)

63. Nurodydama antrąjį apeliacinio skundo pagrindą, apeliantė tvirtina, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, nes klaidingai taikė teismo praktiką, susijusią su ieškinių dėl sprendimų dėl valstybės pagalbos, pagal SESV 263 straipsnio 4 dalies *antrą* alternatyvą priimtinumu. Pagal šią alternatyvą kiekvienas asmuo gali pateikti ieškinį dėl Komisijos aktų, kurie, nors ir nėra jam skirti, yra tiesiogiai ir konkrečiai su juo susiję.

64. Bendrasis Teismas skundžiamoje nutartyje pripažino, kad skundžiamas sprendimas nėra konkrečiai susijęs su apeliante. 23–26 punktuose jis nurodė, kad Komisijos sprendimas, kuriuo draudžiama pagalbos schema, yra tik tada konkrečiai susijęs su įmone, kai ši yra faktinė naudos pagal šią pagalbos schemą gavėja, ir Komisija nurodo susigrąžinti suteiktą pagalbą. Nors apeliantė iš tiesų yra faktinė naudos pagal šią pagalbos schemą gavėja, jai pagal ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 2 dalį taikoma teisėtų lūkesčių apsauga ir būtent nereikalaujama grąžinti pagalbos.

65. Pagal nusistovėjusią teismo praktiką kiti subjektai nei tie, kuriems šis sprendimas skirtas, gali remtis tuo, kad sprendimas yra konkrečiai su jais susijęs, tik tokiu atveju, jeigu šis sprendimas juos paveikia dėl tam tikrų būdingų savybių arba tam tikros faktinės situacijos, kuri juos išskiria iš kitų asmenų, todėl individualizuoja taip pat kaip ir asmenį, kuriam šis sprendimas skirtas²⁹. Kaip jau esu nurodžiusi kitur, į šią teismo praktiką reikia atsižvelgti ir vertinant teisę pareikšti ieškinį pagal naujos redakcijos SESV 263 straipsnio 4 dalį³⁰.

66. Teisingumo Teismas yra pripažinęs, kad faktiniai pagal schemą suteiktos pagalbos, kurią Komisija nurodė susigrąžinti, gavėjai yra individualizuojami³¹. Šiuo klausimu jis konkrečiai yra nurodęs, kad dėl nurodymo susigrąžinti naudos pagal pagalbos schemą gavėjams kyla grėsmė, kad jų gauta pagalba gali būti išieškota, ir taip daromas poveikis jų teisinei padėčiai. Be to, galimybė, kad neteisėta pripažinta pagalba vėliau nebus išieškota iš jos gavėjų, pati savaime nereiškia, kad su jais tai nėra konkrečiai susiję³².

29 — Žr. taip pat 1963 m. liepos 15 d. Sprendimą *Plaumann prieš Komisiją* (25/62, Rink. p. 213); 2005 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Komisija prieš Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum* (C-78/03 P, Rink. p. I-10737) 33 punktą ir 27 išnašoje minėto Sprendimo *Deutsche Post prieš Komisiją* 71 punktą.

30 — Žr. 4 išnašoje minėtos mano išvados byloje *Inuit Tapiriit Kanatami ir kt. prieš Parlamentą ir Tarybą* 89 ir 90 punktus.

31 — 3 išnašoje minėto Sprendimo *Comitato „Venezia vuole vivere“ prieš Komisiją* 53 punktas; žr. taip pat 13 išnašoje minėto Sprendimo *Italia ir Sardegna Lines prieš Komisiją* 34 punktą ir ten pat minėto Sprendimo *Italia prieš Komisiją* 39 punktą.

32 — 3 išnašoje minėto Sprendimo *Comitato „Venezia vuole vivere“ prieš Komisiją* 56 punktas.

67. Apeliantė mano, kad ši teismo praktika taikytina jos situacijai. Nors pagal ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 2 dalį ji neprivalo grąžinti gautos pagalbos, ji patiria susigrąžinimo grėsmę. Pirma, tokia grėsmė kyla, nes į Bendrąjį Teismą su ieškiniu dėl šios nuostatos gali kreiptis konkurentas³³. Antra, remdamiesi išvada, kad pagalbos schema iš dalies nesuderinama su bendrąja rinka, ieškinį nacionaliniam teismui gali pareikšti tretieji asmenys.

68. Komisijos nuomone, vertinant, ar yra konkreti sąsaja su ieškovu, nėra svarbu, kas vyksta po to, kai buvo priimtas ginčijamas sprendimas. Pirmiausia tai taikytina galimiems teismo sprendimams dėl ginčijamo sprendimo.

69. Visų pirma, vertinant pagal SESV 263 straipsnio 4 dalies antrą alternatyvą, reikia atsižvelgti į nagrinėjamo ieškinio dalyką. Apeliantės ieškinys susijęs vien su ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 1 dalimi, kurioje daroma išvada, kad pagalbos schema iš dalies nesuderinama su bendrąja rinka. Taigi ši nuostata turi būti konkrečiai susijusi su apeliantė.

70. Neatsižvelgiant į nurodymą susigrąžinti pagalbą, kuris nėra ieškinio dalykas, iš pradžių ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 1 dalies poveikis apeliantei apsiriboja tuo, kad ateityje ji nebegali pasinaudoti pagalbos schema. Tačiau pagal nusistovėjusią teismo praktiką įmonė iš esmės negali skusti Komisijos sprendimo, kuriuo uždraudžiama sektorinės pagalbos schema, jei šis sprendimas su ja susijęs tik dėl to, kad ji priklauso atitinkamam sektoriui ir kad potencialiai galėjo gauti naudos iš minėtos schemos³⁴. Taigi vien todėl, kad apeliantė potencialiai galėjo gauti naudos iš pagalbos schemos, dar nėra konkrečios sąsajos su ja. Taip pat aplinkybė, kad praityje ji turėjo faktinės naudos, jos neišskiria iš asmenų, kurie ateityje nebegalės pasinaudoti tokia schema, kategorijos.

71. Tačiau tiek, kiek apeliantė, kaip faktinė naudos gavėja, remiasi rizika, kad gali būti nurodyta susigrąžinti suteiktą pagalbą, reikia pripažinti, kad bet kuriuo atveju, tokia grėsmė turi būti aiškiai matoma iš paties ginčijamo sprendimo. Apeliantės nurodyta teismo praktika, kurioje remiamasi vien tuo, kad yra susigrąžinimo grėsmė, taip pat buvo susijusi su tokia rizika. Juk iš joje nagrinėjamo Komisijos sprendimo nebuvo aišku, ar konkrečiu atveju pagalba buvo neteisėta ir dėl to galėjo būti nurodyta ją susigrąžinti³⁵.

72. Tačiau nėra jokių abejonių, kad pagal nagrinėjamo atveju ginčijamą sprendimą apeliantė neprivalo grąžinti pagalbos. Todėl tokia grėsmė atsiranda ne iš ginčijamo sprendimo, o tik tuo atveju, jei tas sprendimas būtų pakeistas tenkinant trečiųjų asmenų reikalavimus. Prireikus tokį naują sprendimą apeliantė gali skusti ir tada, kai kitoje byloje priimtas sprendimas jai neturi galios.

73. Dėl ginčijamame sprendime padarytos išvados, kad pagalbos schema iš dalies yra nesuderinama su bendrąja rinka, nekyla grėsmė netekti gautos naudos net ir tada, jei tretieji asmenys su ieškiniu kreipiasi į nacionalinį teismą. Šiuo klausimu Komisija teisingai nurodė, kad nacionaliniai teismai yra saistomi ginčijamo sprendimo ir jame suteiktos teisėtų lūkesčių apsaugos. Taip pat dėl kitų, apeliantės manymu, galimų reikalavimų galioja teisėtų lūkesčių apsauga pagal ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 2 dalį.

74. Vadinasi, Bendrasis Teismas skundžiamoje nutartyje teisingai pripažino, kad ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 1 dalis nėra konkrečiai susijusi su apeliantė, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnio 4 dalies antrą alternatyvą. Todėl antrasis apeliacinio skundo pagrindas taip pat yra nepagrįstas.

33 — Žr. bylą *Deutsche Telekom prieš Komisiją* (T-207/10).

34 — Žr. tik 13 išnašoje minėto Sprendimo *Italija ir Sardegnas Lines prieš Komisiją* 33 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką.

35 — Žr. 2010 m. gruodžio 16 d. generalinės advokatės V. Trstenjak išvados byloje *Comitato „Venezia vuole vivere“ prieš Komisiją* (C-71/09 P, C-73/09 P ir C-76/09 P) 71–78 punktus.

C – Dėl pažeistos teisės į veiksmingą teisminę gynybą (pirmasis apeliacinio skundo pagrindas)

75. Nurodydama pirmąją apeliacinio skundo pagrindą, apeliantė galiausiai teigia, kad skundžiama nutartimi buvo pažeista jos teisė į veiksmingą teisminę gynybą. Ši teisė numatyta Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) 6 ir 13 straipsniuose ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 47 straipsnyje.

76. Šiuo klausimu Bendrasis Teismas skundžiamos nutarties 38 punkte nurodė, kad ieškovei nėra kliūčių kreiptis į nacionalinį teismą, kad šis pateiktų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pagal SESV 267 straipsnį, ir taip prireikus ginčyti ginčijamo sprendimo teisėtumą.

77. Apeliantė mano, kad tai nėra veiksminga, nes ji neturi galimybės tiesiogiai kreiptis į Europos Sąjungos teismą. Pirma, neaišku, ar byla iš viso bus pradėta nacionaliniame teisme³⁶. Antra, nėra užtikrintumo, kad bus pateiktas prašymas, taip pat neaiški tokio prejudicinio sprendimo procedūros trukmė ir sąlygos, todėl jos negalima prilyginti tiesioginio ieškinio procedūrai pagal SESV 263 straipsnį.

78. Savo išvadoje byloje C-583/11 jau esu išsamiai išdėsciusi, kad teisė į veiksmingą teisminę gynybą, nustatyta Chartijos 47 straipsnyje, atsižvelgiant į EŽTK 6 ir 13 straipsnius, nereikalauja, kad būtų suteikta galimybė tiesiogiai pareikšti ieškinį dėl įstatymo galią turinčių teisės aktų³⁷. Tas pats galioja ir dėl šioje byloje ginčijamo bendro pobūdžio sprendimo. Sutartyse nustatyta teisių gynimo priemonių sistema, kuri paremta Sąjungos teismais ir nacionaliniais teismais, per netiesioginio teisėtumo vertinimo procedūrą taip pat užtikrina veiksmingą teisminę gynybą³⁸.

79. Veiksminga teisminė gynyba nebūtų pakankamai užtikrinta, jei individualus asmuo iš pradžių būtų priverstas elgtis neteisėtai ir būtų nubaustas, kad vėliau galėtų teisme ginčyti skirtą sankciją ir prašyti teismo peržiūrėti teisės akto teisėtumą³⁹. Tačiau nagrinėjamu atveju tokios situacijos nėra⁴⁰.

80. Kadangi ginčijama nutartimi nepažeidžiamas nei Chartijos 47 straipsnis, nei EŽTK 6 ir 13 straipsniai, pirmasis apeliacinio skundo pagrindas taip pat nepagrįstas.

D – Dėl suinteresuotumo pareikšti ieškinį

81. Kadangi visi trys apeliantės nurodyti pagrindai yra nepagrįsti, apeliacinį skundą reikia atmesti kaip nepagrįstą. Tuo atveju, jei Teisingumo Teismas vis dėlto nuspręstų, kad apeliantė turi teisę pareikšti ieškinį pagal SESV 263 straipsnio 4 dalies antrą arba trečią alternatyvą, reikėtų dar patikrinti jos suinteresuotumą pareikšti ieškinį.

82. Per procesą Bendrajame Teisme Komisija savo nepriimtinumą grindžiamą prieštaravimą taip pat grindė ieškovės suinteresuotumo pareikšti ieškinį nebuvimu. Skundžiamos nutarties 46 punkte Bendrasis Teismas į šį klausimą neatsakė.

83. Šiame procese Komisija vėl remiasi suinteresuotumo pareikšti ieškinį nebuvimu ir Teisingumo Teismo prašo prireikus pakeisti pateiktus motyvus kitais, paliekant galioti nutartį.

36 — Žr. konkrečiai šios išvados 54 punktą.

37 — Žr. 4 išnašoje minėtos mano išvados byloje *Inuit Tapiriit Kanatami ir kt. prieš Parlamentą ir Tarybą* 106 ir paskesnius punktus.

38 — Žr. konkrečiai 4 išnašoje minėtos mano išvados byloje *Inuit Tapiriit Kanatami ir kt. prieš Parlamentą ir Tarybą* 115 ir paskesnius punktus.

39 — Žr. 4 išnašoje minėtos mano išvados byloje *Inuit Tapiriit Kanatami ir kt. prieš Parlamentą ir Tarybą* 118 ir 119 punktus.

40 — Žr. konkrečiai šios išvados 53 punktą.

84. Apeliantė tam prieštarauja ir tvirtina, kad ji suinteresuota, jog ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 1 punktą būtų panaikintas. Pirma, tada neliktų grėsmės, kad dėl pagalbos schemos nesuderinamumo su bendrąja rinka pripažinimo ji patirs neigiamą poveikį, jei būtų panaikinta jos teisėtų lūkesčių apsauga. Antra, ateityje apeliantė vėl galėtų turėti naudos iš pagalbos schemos. Nors atsižvelgdama į ginčijamą sprendimą Ispanijos Karalystė jau panaikino šią schemą, panaikinus sprendimo 1 straipsnio 1 dalį vėl būtų galima ją numatyti arba atsirastų galimybė pareikšti ieškinį Ispanijai dėl žalos atlyginimo.

85. Ieškinys yra priimtinas tik tada, kai ieškovas yra suinteresuotas dėl ieškinio dalyko. Taip yra tada, kai ieškinį pareiškusi šalis galiausiai dėl to gali turėti naudos⁴¹.

86. Tačiau, mano manymu, tokiai naudai nustatyti nereikia kelti per didelių reikalavimų. Pirmiausia tai taikytina tada, kai jau įvykdytos griežtos SESV 263 straipsnio 4 dalies antros arba trečios alternatyvos sąlygos, o tokią išvadą galima daryti atlikus papildomą tikrinimą. Suinteresuotumo pareikšti ieškinį reikalavimu siekiama visas proceso šalis apsaugoti nuo tokio bylinėjimosi, kuris ieškovui negali būti naudingas. Tačiau nagrinėjamu atveju taip nėra.

87. Tiesa, naudos dėl jau baigtų akcijų įsigijimų, dėl kurių ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 2 dalyje apeliantei suteikta teisėtų lūkesčių apsauga, nematau. Panaikinus skundžiamą 1 straipsnio 1 dalį jos teisinė padėtis nepasikeistų⁴². Vis dėlto požiūris pasikeistų, jei Teisingumo Teismas pripažintų teisę pareikšti ieškinį vien pagal SESV 263 straipsnio 4 dalies antrą alternatyvą motyvuodamas tuo, kad apeliantei dėl ginčijamo sprendimo kyla pagalbos susigrąžinimo grėsmė.

88. Bet kuriuo atveju ieškinys apeliantei naudingas tiek, kiek, panaikinus ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 1 dalį, nebeliks draudimo taikyti Ispanijos teisės sistemoje numatytos pagalbos schemos, kuri yra palanki apeliantei.

89. Vadinas, darytina išvada, kad apeliantė yra suinteresuota pareikšti ieškinį. Taigi tuo atveju, jei Teisingumo Teismas pripažintų apeliantės teisę pareikšti ieškinį pagal SESV 263 straipsnio 4 dalį, toks ieškinys būtų priimtinas. Todėl skundžiama nutartis negalėtų būti palikta galioti pakeitus motyvus taip, kad nebuvo apeliantės suinteresuotumo pareikšti ieškinį. Atvirkščiai, apeliacinis skundas būtų pagrįstas ir reikėtų panaikinti skundžiamą nutartį.

E – Santrauka

90. Vis dėlto, kadangi, mano nuomone, visi apeliantės nurodyti apeliacinio skundo pagrindai yra nepagrįsti, reikia tenkinti Komisijos reikalavimą atmesti apeliacinį skundą.

V – Bylinėjimosi išlaidos

91. Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 184 straipsnio 2 dalį, jeigu apeliacinis skundas yra nepagrįstas, išlaidų klausimą sprendžia Teisingumo Teismas. Pagal Procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį, taikomą kartu su 184 straipsnio 1 dalimi, apeliantė, kaip pralaimėjusi šalis, turi padengti išlaidas, nes Komisija to prašė.

41 — Žr. 2007 m. birželio 7 d. Sprendimo *Wunenburger prieš Komisiją* (C-362/05 P, Rink. p. I-4333) 42 punktą ir 2009 m. kovo 5 d. Nutarties *Komisija prieš Provincia di Imperia* (C-183/08 P, Rink. p. I-27*) 19 punktą.

42 — Vis dėlto žr. 2010 m. gegužės 21 d. Bendrojo Teismo sprendimą *Prancūzija prieš Komisiją* (T-425/04, T-444/04, T-450/04 ir T-456/04, Rink. p. II-2099, 122 ir 123 punktai.).

VI – Išvada

92. Atsižvelgdama į visus išdėstytus argumentus, siūlau Teisingumo Teismui nuspręsti taip:

1. Atmesti apeliacinį skundą.
2. Nurodyti apeliantei padengti bylinėjimosi išlaidas.